

ІНСТИТУТ ДЕПУТАТСЬКОЇ НЕДОТОРКАНОСТІ В УКРАЇНІ

Курсант 205 н.г. Мороз Т.Л.

Науковий керівник: професор кафедри конституційного та міжнародного права, к.ю.н. Пелих Н.А.

Теорія конституційного права визнає інститут депутатської недоторканності важливою гарантією діяльності депутата. Депутатська недоторканність складається з двох елементів - депутатського індемнітету та депутатського імунітету. Індемнітет означає те, що депутат не може бути притягнутий до відповідальності за результати голосування, висловлювання у парламенті, його органах та поза ними при здійсненні депутатських функцій. А імунітет полягає в особливій, відмінній від загальної, процедурі притягнення народних обранців до кримінальної відповідальності, а також в

особливому порядку вирішення питання щодо їхнього арешту або затримання.

Обговорюючи дане питання слід зазначити, що депутатська недоторканність еволюціонувала відповідно до історичного та політичного розвитку суспільства. Так, наприклад у У Стародавньому Римі захист публічних діячів був поширеним явищем, що зумовлюється необхідністю забезпечення належного виконання їхніх функцій.

Парламенти інших країн (наприклад, Канади, Нідерландів) перейняли систему парламентських привілеїв, закріпивши її в конституціях та інших законах.

Це сприяло становленню такого принципу діяльності парламенту як публічність, а також стимулювало відповідальне ставлення народних обранців до виконання ними своїх професійних обов'язків. Тому, можна сказати, що захист депутатів, їх честі та гідності, забезпечення безперешкодної діяльності ще з давніх часів були найважливішими внутрішніми функціями законодавчого органу.

Індемнітет та імунітет покликані забезпечити незалежність позиції депутата з приводу будь-якого питання, що складає предмет розгляду в парламенті, захистити його від тиску, насамперед з боку виконавчої влади; особливого значення депутатська недоторканність має для опозиції, саме тому проблематика даного питання є актуальною на сьогодні в Україні.

Нормативну основу дослідження депутатського імунітету та індемнітету складають Конституція та закони України, Регламент і постанови Верховної Ради України, акти Кабінету Міністрів України, які стосуються статусу народного депутата або окремих його елементів, а також рішення Конституційного Суду України.

На сьогоднішній день в очах звичайних українців недоторканність народних обранців залишається червоним прапорцем, привілеєм, який викликатиме обурення, критику та роздратування. Вороже ставлення суспільства до своїх же

обранців екстраполюється на усі атрибути діяльності нардепів, через те і будь-яка спроба проводити аналогії щодо статусу українських депутатів з європейським досвідом викликає негативну реакцію.

Отже, проведений у роботі порівняльно-правовий аналіз дає підстави зазначити, що інститут депутатської недоторканості є суспільно-правовим явищем, що покликаний гарантувати створення сприятливих умов депутатам для здійснення ними депутатських повноважень, а також для ефективної роботи парламенту, як незалежного представницького органу влади, законотворча діяльність якого спрямована на створення правової держави. Проте я вважаю, що сьогодні в Україні просто необхідно реформувати інститут депутатської недоторканості, а для цього необхідно змінювати сфери застосування депутатської недоторканості, категорично залишити імунітет щодо політичної діяльності та змінювати механізм притягнення до відповідальності депутатів до кримінальної відповідальності.